

رضا اسماعیلی، مدیرکل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان:

ارتقای بهره‌وری کلید رونق فضای کسب‌وکار است

مدیرکل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان کرمان، پایین بودن بهره‌وری منابع و از جمله نیروی انسانی را یکی از مشکلات اصلی و اساسی رونق اشتغال و کسب‌وکار در ایران و کرمان می‌داند. به گفته رضا اسماعیلی، برقراری ارتباط منطقی‌تر میان بهره‌وری نیروی انسانی و دستمزدها، یکی از نکاتی است که گروه‌های کارفرمایی در مذاکرات مزد بر آن تأکید دارند؛ امری که قانون کار هم اجازه آن را می‌دهد. به نظر وی، تأمین اجتماعی در استان کرمان در وصول مطالبات، تعامل با کارفرمایان دارای مشکلات مالی و بیمه‌ای و نیز کارگران استان، عملکرد مناسبی داشته و به اصل سه‌جانبه‌گرایی پایبند بوده است.

برسد. بدهی بیمه‌ای کارفرمایان استان تقصیر شده و در زمینه درخواست‌های استفاده از تسهیلات بازنشستگی در مشاغل سخت و زیان‌آور، تعامل مناسبی میان تأمین اجتماعی و اداره کل کار استان وجود دارد. راه‌اندازی کارگزاری‌های تأمین اجتماعی کار ارزنده‌ای بود و خدماتی که قبلاً تنها با مراجعه حضوری به شعب ارائه می‌شد، طی ۳ سال گذشته به‌صورت الکترونیک و غیرحضوری درآمده و در حال حاضر اینترنتی انجام می‌شود. مجموعه این کارها و برنامه‌ها، موجب اطمینان و آرامش خاطر کارفرمایان و کارگران شده و می‌دانند با سازمانی روبه‌رو هستند که ساختاری قانونمند و غیربوروکراتیک دارد و برای رونق محیط کسب‌وکار، با سایر شرکای اجتماعی تعامل می‌کند.

■ **اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان برای نظارت بر بهسازی و ایمن‌سازی کارگاه‌های مشمول قانون مشاغل سخت و زیان‌آور تاکنون چه اقداماتی انجام داده است؟**

یکی از ایرادات و اشکالات همین است که قوانین در کشور ما بعضاً ناقص اجرا می‌شوند. وزارت بهداشت از این قانون به دنبال حفظ و ارتقای سلامتی کارگران بود. برای اداره کار، بحث اشتغال مهم بود و برای تأمین اجتماعی موارد مرتبط با استمرار بیمه‌پردازی و تأمین منابع مالی، ولی هیچ‌کدام از این اهداف محقق نشده است. یعنی باید طی دو سال، کارگاه‌ها از حالت سخت و زیان‌آور خارج، ساعات کاری کم و مرخصی‌ها بیشتر می‌شد ولی این اتفاق نیفتاد. اگر طی این چند سال قانون کامل اجرا می‌شد دیگر کسی به ادارات کار و تأمین اجتماعی مراجعه نمی‌کرد. متأسفانه در مقطعی فقط با نیت کمک به کارفرمایان برای کاهش تعداد نیروی انسانی با موضوع بازنشستگی در مشاغل سخت و زیان‌آور برخورد کردند. یعنی سلامت کارگر و فشار مالی تحمیلی به تأمین اجتماعی برای برخی بی‌اهمیت تلقی شد و فقط مهم این بود که مشکل کارفرما حل شود. در حال حاضر برخی به غلط فکر می‌کنند که تأمین اجتماعی و کمیته تشخیص مشاغل سخت و زیان‌آور سد راه بازنشستگی آنان است در صورتی که علت، بد اجرا شدن قانون در گذشته است و از روز اول باید این قانون به درستی و به صورت کامل اجرا می‌شد.

■ **پس چرا این قانون کامل اجرا نشده؟**

در اجرا نشدن کامل و دقیق این قانون، نداشتن تیم‌های خاص اجرای قانون و بازرسانی که بر درستی اجرای آن نظارت کنند، موثر بوده است. عدم نظارت یکی از موانع اجرای قانون بود. مثلاً ما در کرمان به عنوان پهناورترین استان کشور، تنها ۳۰ بازرس کار داریم و در بازرسی‌های ادواری، هر سال بین ۱۵ تا ۱۶ هزار بازرسی انجام می‌شود. اگر بخواهیم همه کارگاه‌ها را بازرسی کنیم، هر سه سال یک بار نوبت به هر کارگاه می‌رسد.

■ **وضعیت فضای کسب‌وکار استان کرمان چگونه است؟**

کرمان بزرگترین استان کشور با ۱۸۳ هزار کیلومتر وسعت، منابع طبیعی گسترده‌ای دارد تا حدی که بهشت معادن ایران نام گرفته است. علاوه بر این، با محصولاتمانند پسته، خرما و مرکبات، استانی توانمند در حوزه کشاورزی است. ظرفیت‌های متنوع گردشگری هم از دیگر مواهب این استان است ولی بخش خدمات استان، مقداری ضعیف است. در مجموع می‌توان گفت کسب‌وکار در این استان نسبت به سایر استان‌های کشور رونق بیشتری دارد و دارای رتبه ۵ کسب‌وکار کشور است. یکی از معیارهای رونق کسب‌وکار، نرخ افزایش تعداد شاغلان بیمه‌پرداز است که در استان، این نرخ ۲/۵ تا ۳ درصد در سال است. در برخی سال‌ها، متوسط تعداد بیمه‌شده‌های تأمین اجتماعی در کل کشور رشد نداشته ولی در استان کرمان هرساله این رشد را داشته‌ایم.

■ **مهمترین مشکلات پنگاه‌های اقتصادی استان چیست؟**

طبیعتاً فضای کسب‌وکار استان نیز از مشکلات کلان کشوری بی‌نصیب نمانده، مثلاً تأمین مالی یکی از مشکلات فضای کسب‌وکار است. همچنین در واحدهای کوچک و متوسط، هنوز مالکیت از مدیریت جدا نشده و اگر فردی مالک یا سرمایه‌دار است، عموماً خودش هم مدیر آن مجموعه است که در مواردی به سبب ناآشنایی یا اطلاعات اندک مالک یا سرمایه‌دار از متغیرها و مولفه‌های تأثیرگذار در فضای اقتصادی، موجب کاهش راندمان و بازدهی می‌شود. تعدد قوانین بعضاً دست‌وپاگیر، ابهام در برخی قوانین و مقررات صادراتی و ارتباطی با دنیا و تغییرات مستمر این قوانین و مواردی از این دست، چالش‌هایی برای کسب‌وکارها ایجاد می‌کنند. طولانی و دشوار بودن فرایند صدور مجوزهای ایجاد کسب‌وکارهای جدید هم مشکلاتی برای کارآفرینان و سرمایه‌گذاران ایجاد می‌کند به نحوی که حتی جواب مثبت هم اگر از حد معمول و نرمال خارج شود یک چالش محسوب می‌شود. تاجیکستان در گذشته رتبه ۱۳۷ را در رتبه‌بندی سهولت فرایندهای ایجاد کسب‌وکار داشت ولی همه فرایندهای مرتبط را جمع کرد تا صدور مجوز در عرض یک روز انجام شود و حالا به رتبه یک رقیمی و زیر ۱۰ رسیده است. بهره‌وری پایین منابع از جمله نیروی کار هم مشکلات را افزایش داده و موجب ایجاد مشکل برای کارفرمایان و کارآفرینان شده است.

■ **آمارها از وضعیت بیکاری و اشتغال در استان چه می‌گویند؟**

مطابق آخرین سرشماری سال ۹۵، نزدیک به ۱۱۷ هزار نفر بیکار در استان داریم. نرخ بیکاری استان کرمان ۱۱/۴ درصد و ورودی بازار کار سالانه بین ۳۵ تا ۳۶ هزار نفر است. با همکاری همه دستگاه‌های استانی مرتبط از جمله تأمین اجتماعی، برنامه‌ای تهیه شده تا بتوانیم سالانه تعدادی از بیکاران استان را پوشش دهیم. اگر این اتفاق محقق شود، می‌توانیم سالانه ۰/۸ تا یک درصد نرخ بیکاری را کم کنیم و تا پایان سال ۱۴۰۰ نرخ بیکاری استان را به زیر ۹ درصد برسانیم.

■ **عملکرد سازمان تأمین اجتماعی را در استان چطور می‌بینید؟**

به نظرم تأمین اجتماعی در استان در وصول مطالبات، تعامل با کارفرمایان دارای مشکلات مالی و بیمه‌ای و نیز ارائه خدمات به نیروی مولد استان، عملکرد مناسبی داشته است. همچنین به اصل سه‌جانبه‌گرایی تا حد قابل توجهی پایبند بوده و به‌رغم اینکه بودجه دولتی دریافت نمی‌کند، در کنار دستگاه‌های دولتی بوده و کمک کرده که مشکلات واحدها و کارگاه‌های استان به حداقل

درست است که هزینه زندگی یک کارگر با ۹۳۰ هزار تومان تأمین نمی‌شود ولی از آن سو باید به این واقعیت هم توجه داشت که رابطه معناداری میان بهره‌وری نیروی کار و دستمزدها برقرار نشده است. در واقع در فضای کسب‌وکار کشور، بیشتر زمان نیروی انسانی را خریده‌ایم نه بهره‌وری او را